

Sociale media archivering bij het Rijk

Informatiebeheerders Flevoland: Social media

Almere

3 juli 2023

Rijksprogramma
Duurzaam
Digitale
Informatiehuishouding

Samen werken
aan een flexibele
en duurzame
informatie-
huishouding

Rijksprogramma
Duurzaam
Digitale
Informatiehuishouding

Sociale Media Archivering

Kennis en informatie

Dit is 17-05-2023
Versie: 1.0

Nationaal
Archief
Digitale
Informatiehuishouding

Project – contact, kennis en informatie

1. **Projectpagina:**
<https://www.informatiehuishouding.nl/projecten/archiveren-sociale-media>
2. **Documentatie/informatie:**
<https://www.informatiehuishouding.nl/projecten/archiveren-sociale-media/documenten>
3. **Contactgegevens:**
[Presentator: w.a.j.rompelman@minocw.nl](mailto:w.a.j.rompelman@minocw.nl)
[Projectleider: j.r.feekes@minocw.nl](mailto:j.r.feekes@minocw.nl)
[Projectsecretaris: y.bal@minocw.nl](mailto:y.bal@minocw.nl)

Definitie: Sociale media?

- Online webbased platformen
- Netwerk georiënteerd
- Deelname via abonnementen
- Gebruikers (publiekelijk) inhoud (content) plaatsen en delen of hierop reageren
- Veelal ook een niet publieke functionaliteit voor communicatie (DM)
- Vb. Facebook, Twitter, LinkedIn, Instagram, Youtube, ...
- Niet Whatsapp, Singal!!

Gebruik overheid

Waarom archiveren

Een overheidsorgaan houdt rekening met het belang van documenten voor:

- 1. de uitvoering van de publieke taken, alsook voor het afleggen van verantwoording daarover;*
- 2. eenieder bij het kennisnemen van en het uitoefenen van rechten en plichten;*
- 3. voor onderzoek; en*
- 4. als onderdeel van het cultureel erfgoed.*

Omroep Flevoland - Nieuws - Tweets van oud-burgemeester Bijleveld verwijderd, gemeente handelt in strijd met Archiefw⁵

Sociale media Bijzonder medium?

- Kenmerken:
 - Niet beheerde communicatiestroom
 - Ongestructureerd en contextarm
 - Verschillende typen gebruik (doelen) en gebruikers (accounts)
 - Binnen en buiten de overheid plaatsvindt
 - Commerciële buitenlandse platformen.
 - Spaghetti aan wetten en regels
- Gevolg:
 - Geen onderdeel van de ICT infrastructuur en informatiebeheer overheid
 - De informatie bevindt zich in een juridisch grijs gebied
 - Overheid geen / zeer beperkte controle over o.a. (her)gebruik, opslag, toegang, vindbaarheid en hergebruik.

Aanleiding project

- › Actuele hulpvraag
 - verantwoord
- › Wettelijke (zorg) verantwoordelijkheid
 - archiefwet
- › Politieke opdracht
 - Kamerbrief nav inspectie rapporten
- › Beleid, uitvoering en praktijk voor archivering ontbreken

¹Brief Tweede Kamer, vergaderjaar 2016–2017, 29 362, nr. 259.

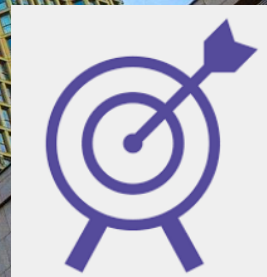

Doel project

› Kennis bundelen, delen en beleidsadvies uitbrengen over:

1. Veiligstellen sociale media voor kennisdeling, transparantie en verantwoording
2. Duurzame toegankelijkheid van sociale media bij het RIJK
3. Voldoen wettelijke verplichtingen: Archiefwet, WOB, Wet Hergebruik Overheidsinformatie

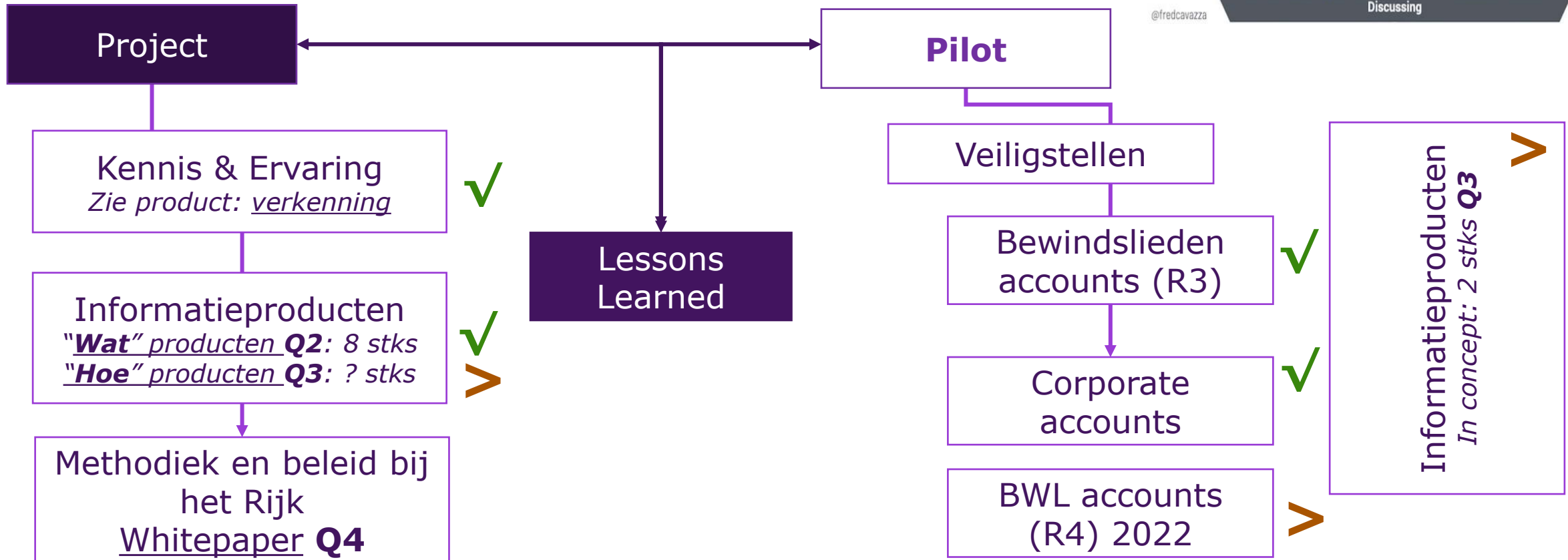

Rijksprogramma
Duurzaam
Digitale
Informatiehuishouding

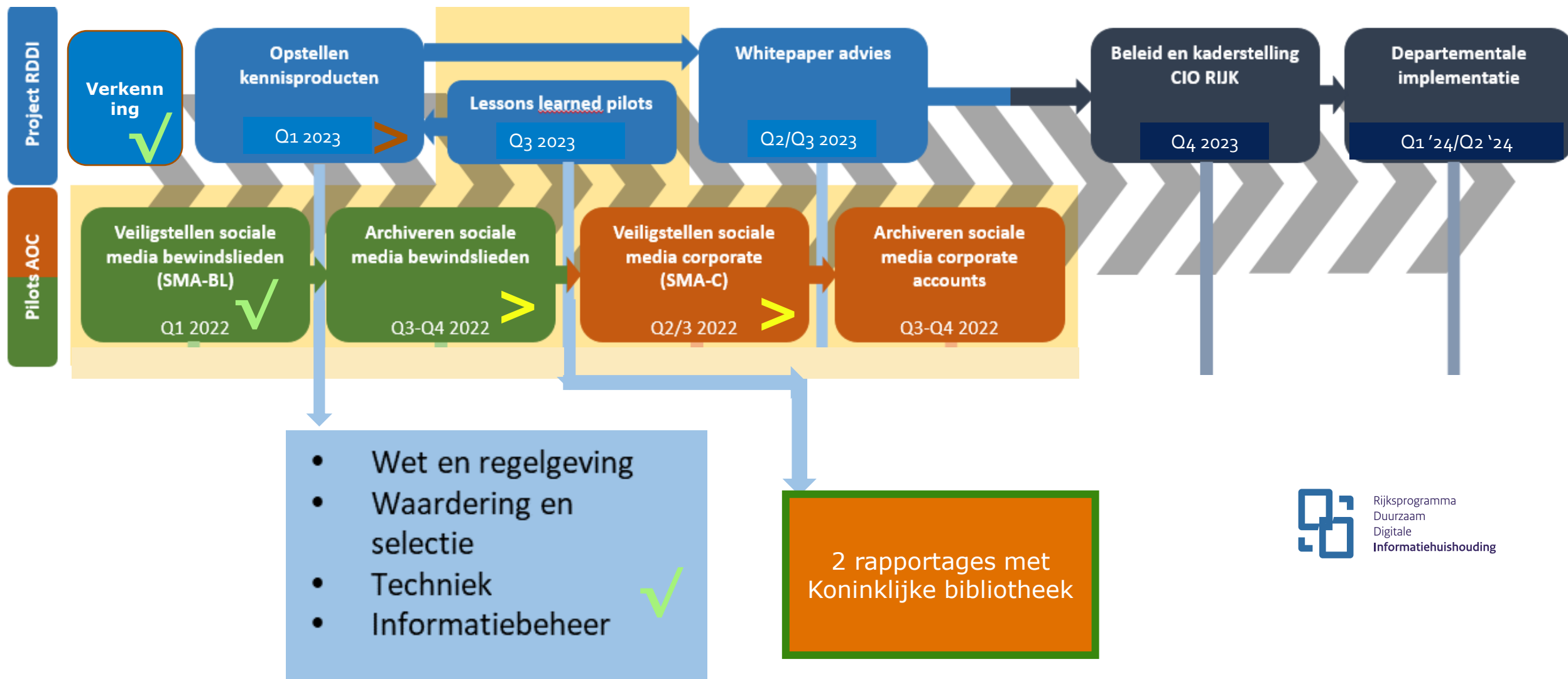
Scope en resultaten project

- > Informatie op sociale media kanalen
 - Niet zijnde: Berichtenapps en websites

Projectfasen en (nieuwe) planning

Bouwblokken

- > Doel: Inzicht en overzicht geven van de kernaspecten (bouwblokken) voor duurzame toegankelijk van overheidsinformatie op sociale media
- > Bouwblokken
 - Nut en noodzaak
 - Toepassing, gebruik en beheer
 - Juridische en beleidskaders
 - Waardering en selectie
 - Technieken
 - Afbakening

Kennisproduct - Bouwblokken

Hfst. 2. Nut en noodzaak

Dit bouwblok gaat in op de motieven om overheidsinformatie op sociale media duurzaam toegankelijk te maken. Hiermee wordt het gesprek bij overheidsorganisaties gefaciliteerd over de doelen van sociale media archivering en wat daarmee kan worden bereikt.

Hfst. 3. Toepassing, gebruik, beheer

Dit bouwblok analyseert de toepassing, het gebruik en het beheer van sociale media als communicatiemiddel bij de Rijksoverheid. Van hieruit kunnen overheidsorganisaties bepalen welke informatie behouden, vindbaar en toegankelijk moet zijn en hoe dit het beste kan worden gearhiveerd.

Hfst. 4. Juridische en beleidskaders

Dit bouwblok specificeert de verschillende juridische en beleidskaders die nadere eisen stellen aan overheidscommunicatie op sociale media. Daarmee krijgen overheidsorganisaties de kaders inzichtelijk waaraan minimaal moet worden voldaan voor rechtmatige en wetmatige archivering van informatie op sociale media.

Hfst. 5. Waardering en selectie

Dit bouwblok beschrijft de verschillende methodes voor waardering en selectie van overheidsinformatie. Hiermee kunnen overheidsorganisaties zorgvuldige afwegingen maken welke informatie op sociale media permanent bewaard moet worden en wat na verloop van tijd kan worden vernietigd.

Hfst. 6. Technieken

Dit bouwblok geeft inzicht in de verschillende technieken voor archivering van overheidsinformatie op sociale media. Van hieruit kunnen overheidsorganisaties zelf een keuze maken wat de meest geschikte manier is voor het duurzaam toegankelijk maken van deze informatie.

Hfst. 7. Afbakening

Dit bouwblok initieert een trapsgewijze afbakening voor duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie op sociale media. Het biedt overheidsorganisaties een eerste overzicht van keuzemogelijkheden voor wat wel en niet binnen de scope valt. En waarom.

Rijksprogramma
Duurzaam
Digitale
Informatiehuishouding

7 Afbakening

Dit bouwblok bevat een trapsgewijze afbakening voor duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie op sociale media. Het biedt overheidsorganisaties een eerste overzicht van wat wel en niet binnen de scope valt. En waarom.

7.1 Sociale media

Veelgebruikte sociale media binnen de Rijksoverheid zijn: Facebook, Instagram, LinkedIn, TikTok, Twitter, YouTube. Maar er zijn er nog veel meer.

Alle sociale media vallen binnen deze afbakening.⁴⁰ Alle overige netwerken die niet aan de definitie van sociale media beantwoorden, vallen buiten deze afbakening.

7.2 Accounts

Het gebruik van sociale media is gekoppeld aan accounts. Met gekoppeld bedoelen we dat het account wordt gecreëerd, gebruikt en beheerd door een gebruiker op een specifiek sociaal medium.

Accounts op sociale media vallen binnen deze afbakening. De monitoring van activiteit van bepaalde (groepen) gebruikers op sociale media via specifieke tools – bijvoorbeeld met het oog op communicatie of met het oog op de openbare orde en veiligheid - valt buiten deze afbakening.

7.3 Overheidsinformatie

Het is mogelijk dat een sociale-media-account andere informatie dan overheidsinformatie bevat.⁴¹

Een eerste mogelijkheid is dat een account ook of vooral privé- of partijpolitieke informatie bevat. Zoals privé- of partijpolitieke informatie van bewindspersonen. Het onderscheid tussen overheids-, privé- en partijpolitieke informatie wordt dan soms gemaakt middels een hashtag (#).

Een tweede mogelijkheid is dat een account ook niet-functionele informatie bevat. Zoals links naar berichten die niet specifiek aan de gebruiker gericht zijn. Bijvoorbeeld omdat ze op basis van een algoritme aan de gebruiker getoond worden.

Alle overheidsinformatie op sociale-media-accounts vallen binnen deze afbakening. Alle overige informatie op sociale-media-accounts vallen buiten deze afbakening.

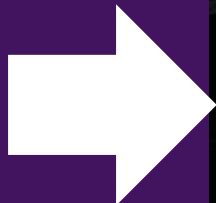

7.4 Informatieobjecten

Overheidsinformatie op sociale-media-accounts kan de volgende informatieobjecten omvatten:

- Profiel van de gebruiker
 - Gegevens
 - Tekst
 - Emoticons
 - Foto's
 - Locaties
 - Links naar externe websites
 - Metagegevens
 - Datum en tijdstip creatie account
 - Aantal openbare berichten
 - Aantal volgers
 - Aantal volgend
 - Aantal weergaven profiel
- Gebruikers die de gebruiker volgen ('volgers')
 - Gegevens
 - Links naar accounts van andere gebruikers
 - Metagegevens
 - Datum en tijdstip creatie relatie
- Gebruikers die door de gebruiker gevolgd worden ('volgend')
 - Gegevens
 - Links naar accounts van andere gebruikers
 - Metagegevens
 - Datum en tijdstip creatie relatie
- (Reacties op) openbare berichten van de gebruiker
 - Gegevens
 - Tekst
 - Emoticons
 - Foto's
 - Video's
 - GIF
 - Audio
 - Links naar externe websites
 - Links naar accounts van andere gebruikers
 - Links naar berichten van andere gebruikers
 - Actiekноп(pen)
 - Metagegevens
 - Profielfoto gebruiker
 - Profielfoto's andere gebruikers
 - Afzender bericht
 - Ontvanger bericht
 - Datum en tijdstip bericht
 - Live locatiebepaling bericht
 - Aantal weergaven bericht
 - Aantal reacties via actiekноп(pen)
- (Reacties op) afgeschermd berichten van de gebruiker ('DM').
Deze kunnen dezelfde gegevens en metagegevens als openbare berichten bevatten, maar worden beschouwd als chatberichten en vallen daarom buiten de scope van dit project.

Bevat een informatieobject zowel overheidsinformatie als privé- of partijpolitieke informatie, dan valt het binnen deze afbakening.

Veiligstellen SMBL

Pilot 'veiligstellen sociale media van bewindspersonen Rutte III'

Initiatief: RDDI en de Adviescommissie Online Communicatie (AOC)

Aanleiding: Nota VORA (voldoen aan archiefwet) en noodzaak: Val van Kabinet Rutte III

Stap voor stap toewerken naar het veiligstellen (fase 1) en daarna duurzaam toegankelijk maken (fase 2) van Sociale media bewinspersonen.

Rijksprogramma
Duurzaam
Digitale
Informatiehuishouding

Pilot scope

- > Veiligstellen (in beheer brengen) alle accounts van bewindspersonen (corporate, hybride, privé)
- > de kabinetsperiode Rutte III (periode 26-10-2017 tot heden)
- > de volgende kanalen: Facebook, Instagram, Twitter en LinkedIn.
- > de openbare berichten (posts) van bewindspersonen. Reacties van derden en DM's niet
- > Gebruiksvriendelijke gemeenschappelijke ICT-voorziening. De bewindspersonen zelf geen handelingen voor te verrichten.
- > Bewezen technieken: API en Harvesting die in afstemming met BZK/CIO Rijk zijn getoetst op privacy en beveiliging
- > Beveiligde opslag in een beveiligde omgeving van één van de overheidsdatacentra (ODC).

1. Veiligstellen - API

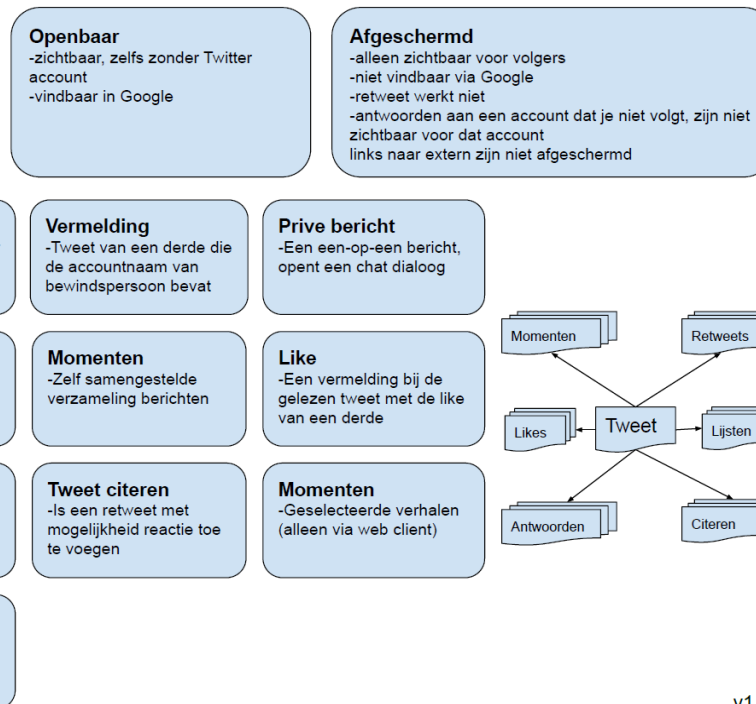

> Resultaat twitter

- Alle gepubliceerde openbare berichten van & enkele reacties veiliggesteld op 10-01-2022
- Geïndexeerde PDF's per bericht en Metadata van alle berichten
- 8 GB aan data
- 35.000 berichten (PDF's)
- Hugo de Jonge (12.000)
- Veiliggesteld per 15-12-2021 en opgeslagen ODC 😊

Topologie Twitter berichten

1

Hugo de Jonge @hugodejonge · 23h
 Straks kan ook iedereen uit **1000** online een afspraak maken voor de #roepjeprik.
 Vanaf 13:00 uur:
 coronavaccinatie-afpraak.nl
 Blijft u liever? Wacht dan op uw uitnodigingsbrief.
 Oproep: help ouderen bij het maken van de afspraak en met vervoer naar de priklocatie.

227 44 16

[Redacted] · 22h
 Ik kom uit Sint-Oedenrode 5491gn waar kunnen wij terecht voor een booster prik.

2

Hugo de Jonge @hugodejonge
 Replying to @jokekeizer
 Als je aan de beurt bent, kun je een afspraak inplannen. Dan krijg je de dichtstbijzijnde locatie met beschikbare momenten te zien. Dit zijn priklocaties van de lokale GGD. *MM

2:07 PM · Dec 6, 2021 · 6814 won

New to Twitter?

Sign up now to get your own personalized timeline!

Aanmelden bij Google

Sign up with Apple

Sign up with phone or email

By signing up, you agree to the Terms of Service and Privacy Policy, including Cookies Use.

Relevant people

Hugo de J... @hugodejonge Follow
 Minister van VWS en vicepremier | CDA

jokee anthoni... @jokekeizer Follow

Trends for you

Log in Sign up

Live

1

Hugo de Jonge @hugodejonge
 Straks kan ook iedereen uit **1000** online een afspraak maken voor de #roepjeprik.
 Vanaf 13:00 uur:
 coronavaccinatie-afpraak.nl
 Blijft u liever? Wacht dan op uw uitnodigingsbrief.
 Oproep: help ouderen bij het maken van de afspraak en met vervoer naar de priklocatie.

227 44 16

2

[Redacted] · 22h
 Ik kom uit Sint-Oedenrode 5491gn waar kunnen wij terecht voor een booster prik.

Hugo de Jonge @hugodejonge
 Als je aan de beurt bent, kun je een afspraak inplannen. Dan krijg je de dichtstbijzijnde locatie met beschikbare momenten te zien. Dit zijn priklocaties van de lokale GGD. *MM

2:07 pm · 6 dec 2021

2. Veiligstellen (Harvesten)

- › Resultaat alle kanalen
 - Alle gepubliceerde openbare berichten van bewindslieden & soms >
 - PDF, Metadata, WARC
 - 20 GB
 - Beeld en geluid content deels
 - LinkedIn 3 accounts ontbreken

Ingrid van Engelshoven

Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Berichten Info Foto's Video's

Intro

2,6 d. volgers

Pagina - Bekende persoon

rijksoverheid.nl/regering/bewindspersonen/ingrid-van-engelshoven

Foto's

Alle foto's weergeven

Ingrid van Engelshoven

16 november 2019 ·

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

16 november 2019 ·

Negen initiatiefnemers van geslaagde herbestemmingen van kerken namen vandaag de Pieter van Vollenhovensprijs in ontvangst van prof. mr. Pieter van Vollenhoven e... Meer weergeven

RESTAURATIEFONDS.NL

Van Vollenhovensprijs naar geslaagde herbestemmingen

Op zaterdag 16 november namen negen initiatiefnemers van een h...

14 27 opmerkingen 1 keer gedeeld

Vind ik leuk Opmerking plaatsen Delen

Meest relevant

Joke Bot

Beste mevrouw van Engelshoven
Heb toch eens een vraag aan U
Of het mogelijk is dat U gaat werken aan Uw manier van spreken in het openbaar ... Meer weergeven

Contact houden met Ingrid van Engelshoven op Facebook

Aanmelden of Nieuw account maken

https://www.facebook.com/photo/?fbid=283124983630309&set=a.283124950296979

Live

Ingrid van Engelshoven

Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Berichten Info Foto's Video's

Intro

2,6 d. volgers

Pagina - Bekende persoon

rijksoverheid.nl/regering/bewindspersonen/ingrid-van-engelshoven

Foto's

Alle foto's weergeven

Ingrid van Engelshoven

16 november 2019 ·

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

16 november 2019 ·

Negen initiatiefnemers van geslaagde herbestemmingen van kerken namen vandaag de Pieter van Vollenhovensprijs in ontvangst van prof. mr. Pieter van Vollenhoven e... Meer weergeven

RESTAURATIEFONDS.NL

Van Vollenhovensprijs naar geslaagde herbestemmingen

Op zaterdag 16 november namen negen initiatiefnemers van een h...

14

27 opmerkingen 1 keer gedeeld

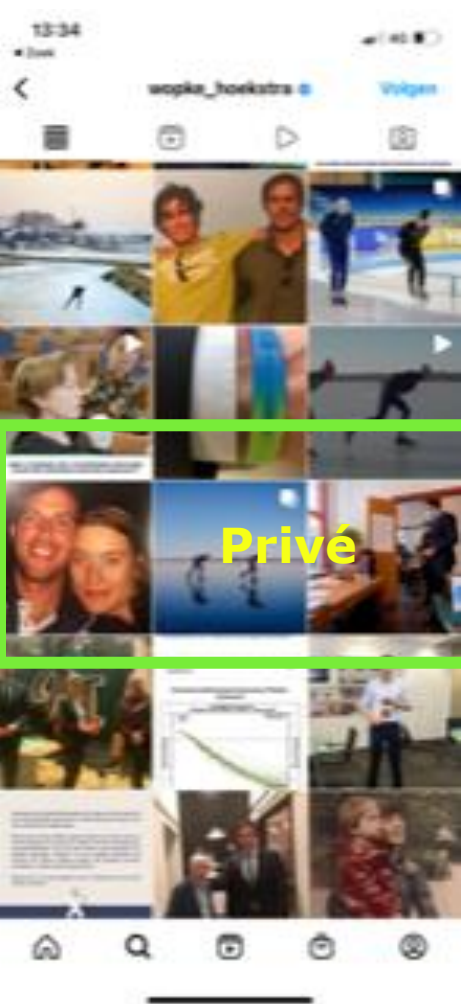
Vind ik leuk Opmerking plaatsen Delen

Meest relevant

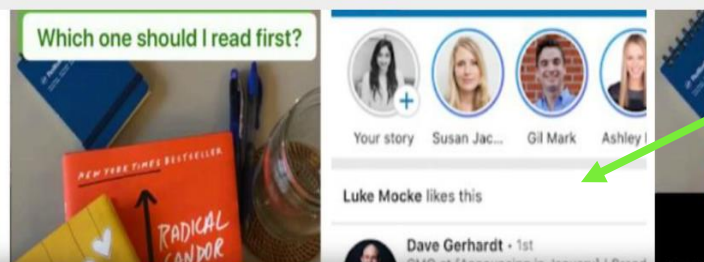
Kopie

Uitdagingen

- Beheer content niet altijd primair door overheid (bv. Bij bewindspersoon zelfs of de pol. partij)
- Veelal ongestructureerde en contextarme informatie- en communicatiestroom
- Niet door overheid beheerde informatie en soms niet eens in eigendom (bv. privé accounts)
- Uiteenlopende typen content (bv. Privésfeer, partij politiek en/of overheidsinformatie)
- Grote diversiteit aan gebruiksdoeleinden en gebruikers (organisatieonderdelen en functionarissen)
- Uiteenlopende functionaliteiten van platformen die komen en gaan zonder aankondiging
- Veelvuldig gebruik als medium om door te linken
- Ontbreken van gestandaardiseerde werkwijzen, technische oplossingen en praktische beleidskaders
- Uiteenlopende wet- en regelgeving, incl. platform (algemene) voorwaarden, intellectueel eigendom

SOCIAL MEDIA

LinkedIn stopt (nu alweer) met Stories

Invullen randvoorwaarden

1. Visie/Missie/Strategie (ICBR)
2. Gebruik (VORA)
 - Accounts (privé – Corporate)
 - Content (Privé en partij pol)
 - Functionaliteit (24 h story's, DM)
 - Linken
3. Beveiliging (CIO B)
4. AVG & Informatieplicht (FG rijk)
5. Archivering
 - Waardering en selectie (CIO B)
 - DUTO / Techniek (CIO B)
 - Kosten/Baten (incl. beheer)
6. Ethiek